

Hoe te komen tot een compleet Nationaal Register Overledenen?

Omdat de Algemene Verordening Gegevensbescherming alleen van toepassing is op nog levende personen, is het bij de beantwoording van de vraag of persoonsgegevens al dan niet openbaar gemaakt kunnen worden, van groot belang voor om te weten, of daar nog gegevens van levende personen bij zijn. Daarbij is het voor alle mogelijke toepassingen waarbij deze vraag speelt, cruciaal om te kunnen beschikken over een up to date Nationaal Register van Overledenen. Hieronder wordt de situatie in Nederland van dit moment geschetst plus de mogelijkheden om tot een compleet NRO te komen.

Het registreren van de bevolking vindt vanaf 1920 plaats door middel van gezinskaarten. De gezinskaarten bevinden zich bij de gemeenten. Vanaf 1939 is de gezinskaart vervangen door de persoonskaart. Vanaf oktober 1994 is de papieren persoonskaart vervangen door een elektronische bevolkingsregistratie: de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA), inmiddels Basis Registratie Personen (BRP) geheten.

Zowel de papieren persoonskaarten als de digitale gegevens van overleden personen uit de GBA/BRP bevinden zich bij het CBG. Het CBG beschikt **niet** over de gezinskaarten 1920-1939, die zijn alleen bij de gemeenten. De (informatie uit) de papieren persoonskaarten en de GBA/BRP vormen samen het huidige Nationaal Register Overledenen (NRO). Deze term is overigens door het CBG geïntroduceerd als overkoepelend begrip voor persoonskaarten en gegevens uit GBA/BRP, om zo continuïteit en samenhang te benadrukken tussen papieren en digitale informatie.

De minister van BZK is zorgdrager voor het NRO. De gemeenten zijn zorgdrager voor en beheren hun eigen versie van de persoonskaarten, (én dus de gezinskaarten).

Het CBG beheert het rijksexemplaar van de persoonskaarten (formeel in Regeling BRP "Centraal archief van overledenen" genoemd). Het CBG heeft ook van de minister van BZK op grond van de Wet Basisregistraties Personen autorisatie verkregen voor de systematische verstrekking, tegen betaling, van gegevens uit de BRP. Dit "ten behoeve van de bijhouding van een registratie betreffende overleden personen ten behoeve van genealogisch, notarieel en epidemiologisch, erfelijkheids- en ander historisch onderzoek". Deze digitale gegevens kunnen worden gepresenteerd in de vorm van zogenaamde Persoonslijsten.

In theorie is het NRO uit te breiden met de overlijdensakten van ca. 1910 t/m 1938, die grotendeels al beschikbaar zijn in WieWasWie. Zo krijg je, na digitale ontsluiting van de persoonskaarten en de gezinskaarten, een NRO waarin je alle personen kunt zoeken die potentieel, d.w.z. op grond van hun geboortedatum, nog in leven zouden kunnen zijn. Dat heb je pas echt een krachtig instrument voor de archieven, en in het algemeen een maatschappelijk nuttig en belangrijk register. Want op die gezinskaarten uit de periode 1920-1939 staan immers ook personen die je in de CBG bestanden (persoonskaarten en persoonslijsten) nergens zult vinden omdat ze al voor 1939 zijn overleden.

1. Het NRO is niet één digitale database, maar bestaat uit:
  - de fysieke persoonskaarten uit het Bevolkingsregister uit de periode 1939 - 1994
  - de digitale persoonslijsten uit de BRP vanaf 1 oktober 1994.

Het NRO is dus pas vanaf 1994 digitaal!

NB: De fysieke persoonskaarten vormen zelf de toegang en zijn alfabetisch geordend.

2. Omdat persoonskaarten en persoonslijsten vrij recente en privacygevoelige gegevens bevatten, mogen niet alle gegevens worden verstrekt aan geïnteresseerde personen of organisaties. Wel kunnen er uittreksels van aangevraagd worden waarbij het CBG rekening houdt met de privacywetgeving en de (bijzondere) persoonsgegevens afdekt via een raster op de aangeleverde scan. De vragende partij betaalt € 4,20.- leges per zoekactie, met minimum van 8,40 per bestelling. Zie: <https://cbg.nl/diensten/uittreksels-pkpl/>). De kaarten van vóór 1994 moeten steeds fysiek uit het depot gehaald worden.
3. Er kunnen specifieke verzoeken bij het CBG neergelegd worden om een door een derde partij beschikbaar gestelde lijst te matchen met het NRO. Dit digitale matchen kan momenteel alleen digitaal als het gaat om personen die sinds 1994 zijn overleden. Zie: <https://cbg.nl/diensten/voor-de-wetenschap/> Zijn personen vóór 1994 overleden, dan moeten de namen fysiek uit de kaartbestanden worden gehaald en is geen sprake van digitale matching. Dergelijke handmatige matching is zeer arbeidsintensief.
4. Het digitaliseren en ontsluiten van de fysieke persoons- en gezinskaarten is duur en arbeidsintensief. Dit geldt voor zowel de exemplaren bij het CBG als die bij de gemeenten. Voor de gezinskaarten bij gemeenten betekent het bovendien, dat wil het registreren van overledenen compleet zijn, de kaarten op alle erop voorkomende personen ontsloten moeten worden. De gezinskaarten zijn namelijk toegankelijk op gezinshoofd, niet op het niveau van de kinderen, en juist die kunnen nog in leven zijn. Sommige, maar lang niet alle gemeenten, hebben al extra toegangen op de kinderen gemaakt.
5. Op grond van de Wet Basisregistratie Personen (artikel 4.18) moeten de persoonslijsten bij gemeenten 20 jaar na overlijden van een persoon worden overgebracht naar de gemeentelijke archiefbewaarpplaats. Sinds 2014 is overbrenging dus in principe aan de orde. In de praktijk blijkt dit nog wel op technische problemen te stuiten.